

NEWS RELEASE

Immediate Release: June 5th, 2017

CONTACT: Michelle Bender

509-218-9338/mbender@earthlaw.org

**ORGANIZATAT BOTËRORE I BËJNË THIRRJE KOMBEVE TË BASHKUARA PËR NJOHJEN
DHE MBROJTJEN E TË DREJTAVE TË OQEANAVE**

Qendra e të drejtës së Tokës (Earth Law Center, ELC), një lider botëror në lëvizjen “Të drejtat e natyrës”, ka krijuar një iniciativë për të nxitur anëtarët e konferencës së oqeanit të OKB-së për të përfshirë njohjen dhe mbrojtjen e të drejtave të oqeanëve si një qasje të nevojshme për të arritur objektivin e zhvillimit të qëndrueshëm No.14: Konservimi dhe përdorimi i qëndrueshëm i oqeanëve, deteve dhe burimeve detare për zhvillim të qëndrueshëm.

Konferenca e Oqeanit të OKB-së do të zhvillohet në datat 5-9 Qershor. Me pjesëmarrjen e qeverive, aktorëve të ndryshëm, organizatave jo-qeveritare dhe shoqërisë civile, konferenca synon të "kthejë përkeqësimin e shëndetit të oqeanit tonë për njerëzit, planetin dhe prosperitetin" duke identifikuar praktikën më të mirë, ndarjen e përvojave dhe krijimin e partneriteteve. Konferenca “Do të miratojë me konsensus një deklaratë koncize, të fokusuar dhe të pajtuar ndërqeveritare në formën e një ‘Thirrje për Veprim’ për të mbështetur zbatimin e Objektivit 14.”ⁱ

Oqeani mbulon 70% të planetit tonë, gjeneron mbi 50% të oksigjenit, rregullon klimën dhe siguron ushqim dhe punësim për miliona njerëz. Aktivitetet njerëzore kanë çuar në një rënie prej 49% të biodiversitetit marin, pothuajë sa gjysma e gjëndjes 50 vjet përpara.ⁱⁱ

Duke kuptuar që ka ardhur momenti për një paradigëmë të re, menaxheri i të drejtave të oqeanit, ELC / Michelle Bender, është duke promovuar një qasje të re për

qeverisjen e oqeanit. Iniciativaⁱⁱⁱ, nxjerr në pah mënyrën se si marrëdhënia e njerëzve me oqeanin është një shkak themelor i dështimit tonë për të implementuar masa efektive për të mbrojtur shëndetin e tij. Ligji dhe politika aktuale e oqeanit është i udhëzuar nga dobia e oqeanit për njerëzit, më tepër se nga parimet e qëndrueshmërisë, shëndetit të ekosistemit, masave paraprake ose ndërlidhjes. ELC beson se një qeverisje e bazuar në të drejtat e oqeanit është e nevojshme për të siguruar që oqeani ynë të qëndrojë i shëndetshëm edhe për gjeneratat e ardhshme.

“Ne nuk mund të kthejmë pas përkeqësimit të shëndetit të oqeanit për planetin, nëse nuk i vendosim nevojat e planetit mbi tonat. Në vend që të pyesim veten se çfarë niveli aktiviteti (si p.sh. peshkimi) na siguron përfitimin më të madh, ne duhet të fillojmë të pyesim se cilat aktivitete ofrojnë përfitim më të madh për të gjithë komunitetin e Tokës; Të gjitha sistemeve, specieve dhe ekosistemeve” Michelle Bender

Aktualisht, 60 organizata nga 31 vende kanë nënshkruar në mbështetje të miratimit të OKB-së për një qeverisje të bazuar në të drejtat e oqeanit, përfshirë “Mission Blue”, të cilët kanë mbledhur mbi 170 organizata rreth qëllimit për të mbrojtur 30% të oqeanit deri në vitin 2030. Për më tepër, vende të tilla si Papua New Guinea, i kanë bërë thirrje OKB-së të miratojë një ‘Thirrje për Veprim’, e cila merr seriozisht “detyrën dhe përgjegjësinë kolektive” për të ndalur përkeqësimin e shëndetit të oqeanëve dhe deteve. Ata gjithashtu pohojnë nevojën për të mos përsëritur më retoriken ‘biznesi si zakonisht’. Duhet të kemi një paradigmë të re dhe të mendojmë jashtë kutise.^{iv}

Të drejtat e natyrës si rruga për të ecur përpara:

Paradigma që ELC po promovon nuk është e paimagjinueshme. Mirëqënia e njerëzve është e lidhur me mirëqënien e planetit tokë. Për këtë arsye, zhvillimi duhet të bazohet në themele ekologjike, që njohin proceset integrale të biosferës dhe nevojën për një balancë dhe harmoni ndërmjet të gjitha elementeve të sistemit.^v Zbatimi i legjislacionit për të drejtat e natyrës e lehtëson një bazë të tillë, duke pranuar se të drejtat vijnë nga ekzistenca dhe se njerëzit janë pjesë e tokës, e jo mbi të. Duke adoptuar të drejtat e natyrës, dhe në këtë rast ato të oqeanit, në

sistemet tona të qeverisjes, ne bëhemi kujdestarë më të mirë, duke siguruar që aktivitetet tona nuk shkelin të drejtat e oqeanit për jetën, shëndetin, lirin nga ndotja dhe për të vazhduar ciklet e tij jetike.

Deri më tani, në vitin 2017, katër lumenj dhe i gjithë Ekosistemi i Himalajave kanë fituar statusin e personave juridik, që do të thotë u janë dhënë të njëjtat të drejta ligjore si një person juridik. Këto përfshijnë lumin Whanganui në Zelandën e Re, lumenjtë Ganges dhe Yamuna në Indi, dhe lumin Atrato në Kolumbi. Përveç kësaj, Parkut Kombëtar "Te Urewera" në Zelandën e Re i janë dhënë të drejta ligjore për të mbrojtur ekosistemin "për vlerën e tij të brendshme", duke përfshirë këtu dhe biodiversitetin e tij. Ekuadori, shteti i parë i cili ka miratuar të drejtat e natyrës në kushtetutën e tij, menaxhon zonat e mbrojtura të Ishujve Galapagos dhe zonave detare të përfshira nëpërmjet disa parimeve qeverisëse duke përmendur "ekuilibrin midis shoqërisë, ekonomisë dhe natyrës; Masat paralajmëruese për të kufizuar rreziqet; Respekti për të drejtat e natyrës; Restaurimi në rast dëmtimi; dhe pjesëmarrjen e qytetarëve".^{vi}

Kur e pyetën se çfarë e shtyu José Truda Palazzo, Jr.^{vii} të nënshkruante nismën e ELC, përgjigjja ishte e thjeshtë: "Për shumë kohë, të drejtat e natyrshme të specieve të tjera dhe ekosistemeve janë injoruar në këto takime të nivelit të lartë dhe ka ardhur koha që kjo gjë ndryshojë".

www.earthlawcenter.org

ⁱ <https://oceanconference.un.org/>

ⁱⁱ Living Planet Index, Living Blue Planet Report, available at: http://www.livingplanetindex.org/projects?main_page_project=BluePlanetReport&home_flag=1.

ⁱⁱⁱ The initiative available at: <http://bit.ly/ELCOcRoN>

^{iv} Statement by H.E. Mr. Max Hufan Rai, Permanent Representative and Ambassador of Papua New Guinea. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/23402Papua%20New%20Guinea%20Statement%20on%20the%20Call%20to%20Action.pdf>

^v Gudynas, E. Development (2011) 54: 441. doi:10.1057/dev.2011.86

^{vi} Article Three of the Special Law of the Galapagos

^{vii} Vice-President, Augusto Carneiro Institute; Co-founder, Divers for Sharks; Institutional Development Officer, Brazilian Humpback Whale Institute

